

Ljudsko štenje v Ljubljani je pokazalo, da ima ljubljansko mesto 24.618 prebivalcev, iz med katerih je **18.313** s slovenskim občevalnim jezikom. Nemški jezik kot »umgangssprache« je vpisalo 5422 oseb. Tujcev se je naštel 647. Poleg Slovencev in Nemcev se je naštel 87 Čehov, 6 Poljakov, 4 Hrvatje, 1 Rumunec in 138 Lahov.

Različnosti.

Gorke zime. Letošnja zima je v tem stoletju najgorkejša. Leta 1183. so bila sadna drevesa meseca decembra polna sadja in vinska trta je meseca februarja dozorela sladko grozdje. Leta 1288. so rastle vijolice meseca januarja v Kolinu, in ob reki Mosli je cvetela trta meseca aprila. Leta 1572. so drevesa meseca januarja obzelenela in februarja so imele ptice mladiče. Leta 1621. je meseca februarja vse cvetlo. Leta 1658. ni bilo ne snega ne slane. Leto 1782. je bilo zelo gorko, meseca decembra je grmelo kakor v avgustu, meseca januarja je bilo vse v cvetju kakor v majniku. Leta 1821. je grah meseca decembra cvetel in rež so konec maja želi, vina se je pridelalo v tem stoletju največ. V letih 1858 in 1866 ste bili zimi pomladi podobni. Letošnje leto je v Švici i na Nemškem tako gorko, kakor na Adriji. V tržaški okolici so nekatera drevesa meseca decembra v drugič obzelenela, trta je do 20 centimetrov velike mladike pognala, zelenjava je po vrtilah rastla, kakor po leti in vse drugo drevje je brstje poganjalo.

Znamenite zgodovinske letnice. Leta 81. je umrl cesar Tit i sedel na prestol Domicijan, l. 281. zmaga cesarja »Proba« v Traciji, l. 381. drugi splošni koncil v Carigradu in obsodba Macedonija; l. 781. je Karol veliki praznoval v Rimu predpust in je bil krščen njegov sin Pipin; l. 881. Karol III. je bil za cesarja kronan; l. 981. cesar Oton je ukazal pomoriti na obed povabljenega gospode; l. 1081. Cesar Henrik je oblegel Rim in zasedil predmestja; l. 1481. je umrl Mahomed II. in Alfons, kralj portogalski; l. 1581. združenje Nizozemske države, ko se je od španske odtrgala; l. 1681. Strasburg se je podal Ludevitu XIV.; l. 1781. Verska reformacija v Nemčiji po Jožefu II.

Šolsko štenje. Nemško z 41 milijoni prebivalcev ima 10.000 šol s 6 milijoni učencev; — Angleško s 34 milijoni prebivalcev 58.000 šol s 3 milj. učencev; — Avstro-Ogersko s 37 milj. prebiv. 30.000 šol s 3 milj. učencev; — Francosko s 37 milj. prebiv. ima 71.000 šol s 4 milj. 700 tisuč učencev; — Špansko s 17 milj. prebiv. 20 tisuč šol z 1 milj. 600.000 učenci; — Italija s 28 milj. prebiv. 47 tisuč šol z 1 milj. 900.000 učenci; — Rusija s 74 milj. prebiv. ima 32 tisuč šol z 1 milj. in 100.000 učencev. Potem pride na 1 šolo učencev: na Nemškem 100, na Angleškem 52, na Avstro-Ogerskem 100, na Francoskem 66, na Španskem 56, na Laškem 40, na Ruskem 36.

Vnanje države. Nesrečna smert ruskega carja razburila je vse vladarje; prvi morivec je ugrabljen, imé mu je Rusakov, še le 19letni dijak, tehnikar. Še boljše zanima svet novi car Aleksander III., ki je 14. marca bil v Kazanski cerkvi proglašen za carja. Novi car sluje kot iskren Slovan, kot nasprotnik Nemcev in prijatelj Francozov; njegov oča pa je bil največi podpornik prusko-nemške politike. Ni čudo toraj, ako se poroča, da je nemški cesar omedleval, ko je čul, da je njegov prijatelj mrtev, Bismark je pa v noči 2 uri stal pred telegrafom in svojim poslanikom telegrafiral, kako se jim je sedaj obnašati. — Francozi so pa zborovanje pri starejšinstvu pa tudi v poslanski zbornici iz sočutja do ruske cesarske rodbine častno ustavili; jednako storili so italijanski mi-

nistri in poslanci; angleški minister Gladstone pa je nasvetoval posebno adreso ali pismo do kraljice o resnobnem položaji, ki je tako naglo nastal. Vse to kaže veliko važnost prevrata na Ruskem!

Poskusimo še to! Ni ga skoro sredstva, katerega bi se ne poslužila tako zvana nemško-liberalna stranka, da odreka Slovanom ravnopravnost jezika po šolah in uradih. Naj je resnica ali laž, no, to je vse jedno, ako pomaga je dobro. V najnovejših časih je jedinstvo in celokupnost armade, katera bi imela škodo od tega, ako bi se po srednjih in višjih šolah poučevalo v drugem kakor v nemškem jeziku. Prosta pamet sicer tako misli, da znanje jezikov koristi povsod, vzlasti pa v armadi, kjer je večina vojakov Nenemcev. A drugače ti liberalni teoretikarji. Vojaški duh bi pri tem škodo trpel. Prašali bi vendar, kako so govorili tisti polki, ki so Avstrijo tolikrat rešili iz največih nevarnost, ali se je v tistem taboru od katerega nemški pesnik poje: »in deinem Lager ist Oesterreich« občevalo jedino le v nemškem jeziku? Jezik tedaj ni, ki pelje vojne do zmage in slave, tudi ne osemletna šolska dolžnost, marveč umni vojskovodja in njega modro ravnanje s podložnimi, n. pr.: Eugen Savojski, Radecky i. dr.

Razpis nadučiteljeve službe.

Na Kranjskem. V šolskem okraji Radovljiškem. Na 4razredni ljudski šoli v Radovljici bode se nadučiteljeva služba s 600 gld. letne plače in s 100 gld. doklade in z odškodovanjem za stanarino stalno postavila. Prošnje se oddajajo do 15. aprila t. l.

Premembe pri učiteljstvu.

Na Kranjskem. Gspđ. Terezija Bahovec, bivša učiteljica v Ribnici, je postala stalna učiteljica na Igu. G. Jak. Pretnar, zač. učitelj v Srednji vasi v Bohinji, je na svojej službi stalno postavljen; ravno tako tudi g. Anton Maier v Kranjski gori.

Št. 6709 l. 1880.

Kranjskim občinam in kmetovalcem.

Slavna c. kr. deželna vlada Kranjska je deželnemu odboru naznala, da je državna osrednja drevesnica pod Rožnikom poleg Ljubljane pripravljena, vsako leto kaka dva milijona gozdnih sadik brezplačno oddajati občinam in posameznim kmetovalcem, ki se zanje oglašé.

Deželni odbor to prijavlja želeč, da bi se i občine i posamezniki v obilnej meri posluževali te dobrohotne ponudbe.

Ob enem je slavna c. kr. deželna vlada opiraje se na poročilo c. kr. deželnega gozdnega nadzornika izrekla mnenje, da z ozirom na neugodne dozdanje skušnje ni moči priporočati naprave občinskih drevesnic, katere bi vrhu tega poleg osrednje drevesnice pod Rožnikom bile popolnem nepotrebne. Vzlic temu pa se je c. kr. deželni gozdni nadzornik gospod Goll drage volje ponudil, da bode rad svetoval in pomagal občinam, ki bi vendarle resno hotele napraviti si drevesnico.

Od deželnega odbora Kranjskega v Ljubljani 16. marca l. 1881.

nistri in poslanci; angleški minister Gladstone pa je nasvetoval posebno adreso ali pismo do kraljice o resnobnem položaji, ki je tako naglo nastal. Vse to kaže veliko važnost prevrata na Ruskem!

Poskusimo še to! Ni ga skoro sredstva, katerega bi se ne poslužila tako zvana nemško-liberalna stranka, da odreka Slovanom ravnopravnost jezika po šolah in uradih. Naj je resnica ali laž, no, to je vse jedno, ako pomaga je dobro. V najnovejših časih je jedinstvo in celokupnost armade, katera bi imela škodo od tega, ako bi se po srednjih in višjih šolah poučevalo v drugem kakor v nemškem jeziku. Prosta pamet sicer tako misli, da znanje jezikov koristi povsod, vzlasti pa v armadi, kjer je večina vojakov Nenemcev. A drugače ti liberalni teoretikarji. Vojaški duh bi pri tem škodo trpel. Prašali bi vendar, kako so govorili tisti polki, ki so Avstrijo tolikrat rešili iz največih nevarnost, ali se je v tistem taboru od katerega nemški pesnik poje: »in deinem Lager ist Oesterreich« občevalo jedino le v nemškem jeziku? Jezik tedaj ni, ki pelje vojne do zmage in slave, tudi ne osemletna šolska dolžnost, marveč umni vojskovodja in njega modro ravnanje s podložnimi, n. pr.: Eugen Savojski, Radecky i. dr.

Razpis nadučiteljeve službe.

Na Kranjskem. V šolskem okraji Radovljiškem. Na 4razredni ljudski šoli v Radovljici bode se nadučiteljeva služba s 600 gld. letne plače in s 100 gld. doklade in z odškodovanjem za stanarino stalno postavila. Prošnje se oddajajo do 15. aprila t. l.

Premembe pri učiteljstvu.

Na Kranjskem. Gspđ. Terezija Bahovec, bivša učiteljica v Ribnici, je postala stalna učiteljica na Igu. G. Jak. Pretnar, zač. učitelj v Srednji vasi v Bohinji, je na svojej službi stalno postavljen; ravno tako tudi g. Anton Maier v Kranjski gori.

Št. 6709 l. 1880.

Kranjskim občinam in kmetovalcem.

Slavna c. kr. deželna vlada Kranjska je deželnemu odboru naznala, da je državna osrednja drevesnica pod Rožnikom poleg Ljubljane pripravljena, vsako leto kaka dva milijona gozdnih sadik brezplačno oddajati občinam in posameznim kmetovalcem, ki se zanje oglašé.

Deželni odbor to prijavlja želeč, da bi se i občine i posamezniki v obilnej meri posluževali te dobrohotne ponudbe.

Ob enem je slavna c. kr. deželna vlada opiraje se na poročilo c. kr. deželnega gozdnega nadzornika izrekla mnenje, da z ozirom na neugodne dozdanje skušnje ni moči priporočati naprave občinskih drevesnic, katere bi vrhu tega poleg osrednje drevesnice pod Rožnikom bile popolnem nepotrebne. Vzlic temu pa se je c. kr. deželni gozdni nadzornik gospod Goll drage volje ponudil, da bode rad svetoval in pomagal občinam, ki bi vendarle resno hotele napraviti si drevesnico.

Od deželnega odbora Kranjskega v Ljubljani 16. marca l. 1881.